

Ecologisch werkprotocol

Bergwijkpark Diemen

Projectnummer: 6237.2
Datum: 15-10-2014
Begeleidend ecooloog: Sharon Boekhout
Telefoonnummer: 0547-727002

Inleiding

Het plangebied Bergwijkpark in Diemen wordt heringericht tot een multifunctioneel gebied waar woonwerksituaties worden gecreëerd. Verschillende verouderde gebouwen worden gesloopt. De verouderde gebouwen maken plaats voor nieuwe woningen en bijbehorende voorzieningen zoals eet- en drinkgelegenheden. De groenelementen en watergangen worden eveneens aangepakt.

Ten behoeve van deze werkzaamheden zijn in 2013 en 2014 diverse flora- en faunaonderzoeken uitgevoerd. Uit deze onderzoeken is naar voren gekomen dat met de voorgenomen ontwikkeling rekening gehouden dient te worden met de aanwezigheid van een aantal beschermde en onbeschermde soorten. Hierdoor is het nodig om te werken volgens een aangepaste werkwijze. De te nemen maatregelen worden in dit ecologisch werkprotocol beschreven.

Wettelijk kader

Het wettelijke kader waarbinnen dit project wordt uitgevoerd is de Flora- en faunawet. Om ervoor te zorgen dat het project juridisch houdbaar is met betrekking tot de gewone dwergvleermuis is een ontheffingsaanvraag ingediend. Deze is onlangs door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland verleend met kenmerk FF/75C/2014/0176. In dit werkprotocol zijn maatregelen opgenomen ten behoeve van deze soort. De voorwaarden vanuit de ontheffing zijn eveneens hierin opgenomen. In dit protocol zijn ook maatregelen voor andere beschermde en onbeschermde soorten opgenomen welke noodzakelijk zijn in het kader van de zorgplicht. Door conform dit protocol te werken worden negatieve effecten op aanwezige beschermde en onbeschermde soorten zoveel mogelijk beperkt of voorkomen.

Voorwaarden bij uitvoering

Hieronder worden de maatregelen opgesomd die gedurende de verschillende werkzaamheden in acht genomen dienen te worden om negatieve effecten op soorten zo veel mogelijk te beperken of te voorkomen. Het gaat om zowel algemene maatregelen als maatregelen die noodzakelijk zijn bij een specifieke activiteit.

Algemeen

- Werkzaamheden worden zoveel mogelijk uitgevoerd buiten de kwetsbare perioden van aanwezige soorten. Deze perioden kunnen door seizoensvariaties, weersomstandigheden en de aard van de werkzaamheden zowel eerder als later starten en eindigen.
- Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met broedende vogels. Werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels (globaal van 15 maart ^{t/m} 15 juli), tenzij uit inspectie is gebleken dat geen broedende aanwezig zijn of als voorafgaand aan het broedseizoen voorzorgsmaatregelen genomen worden ter voorkoming van broedende vogels. In overleg met een ter zake kundige dient bepaald te worden welke maatregelen noodzakelijk zijn.
- Werkzaamheden mogen niet uitgevoerd worden na zonsondergang en niet voor zonsopgang. Het werkterrein wordt na zonsondergang niet verlicht. Indien bij werkzaamheden dit toch noodzakelijk is, wordt met een ter zake kundige overlegd waar en onder welke voorwaarden dit mogelijk is.
- Het uitvoerend personeel is naar vermogen alert op de aanwezigheid van niet aangeduide zwaardere beschermde plant- en diersoorten.
- De werkzaamheden als geheel moeten een zo beperkt mogelijk effect hebben op flora- en faunasoorten. Dit betekent dat betreden van het terrein tot een minimum beperkt moet blijven gebruik gemaakt dient te worden van vaste werkroutes.
- In onvoorziene situaties en bij vragen moet altijd direct in overleg worden getreden met de toezichthouder en contact opgenomen worden met de begeleidende ecooloog.
- Dit ecologisch werkprotocol en de ontheffing dienen op de locatie aanwezig te zijn en onder alle betrokken werknemers bekend te zijn. Werkzaamheden dienen op de betreffende locaties conform dit protocol te worden uitgevoerd.
- Werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de betreffende soort.
- Afwijken van dit protocol is alleen toegestaan na goedkeuring door de begeleidende ecooloog.

Sloop panden 6, 14 en 16

Aandachtssoort: gewone dwergvleermuis

- *Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen* - Voorafgaand aan de sloop worden vleermuiskasten aangeboden. Tijdens de werkzaamheden kunnen aanwezige vleermuizen uitwijken naar deze locaties. Kasten worden in de directe omgeving van de werkzaamheden opgehangen, maar buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Vleermuiskasten worden aangeboden met een compensatiefactor 4. In deze situatie betekent dat 12 vleermuiskasten. Er is gekozen voor de kasten Armenië/Chambord en Oekraïne/Almodovar van Vivara.
 - *Eisen vleermuiskasten* - De vleermuiskasten dienen binnen het kerngebied van de aanwezige soorten opgehangen te worden, mogelijk binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats, maar buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden.
 - *Invliegopening* - De invliegopening is bij voorkeur minimaal 3 meter hoog en in verschillende windrichtingen (in de luwte), waarbij de meeste

openingen op het zuiden/zuidwesten zijn gericht. Gedurende de middag dient voldoende zonlicht op de verblijfplaats te vallen.

- *Geen verstoring* - In en rond de kast vindt geen verstoring plaats (o.a. betreding door mensen en trillingen). De ingang van de kast is niet toegankelijk voor predatoren (o.a. katten, marterachtigen en muizen).
- *Gelijk of betere kwaliteit* - De alternatieve locatie dient gelijk of beter van kwaliteit te zijn met betrekking tot de oorspronkelijk locatie wat betreft hoogte, aanvliegroute, vrije vliegruimte en lichtvrij.
- *Opwarming kast* - Buitenkant van de kast dient donker te zijn, zodat de kasten snel opwarmen door de zon.
- *Microklimaat* - De ruimtes zijn droog, niet tochtig en vrij van irriterende stoffen (o.a. geen gif, houtbehandelingsmiddelen en kleverige harsen).
- *Wegkruipmogelijkheden* - De kast biedt voor vleermuizen mogelijkheden om aan te hangen (ruw materiaal als onbehandeld hout, niet gepolijst steenwerk) en/of tussen weg te kruipen (spleten en kieren).
- *Locatie* - De definitieve locaties van de tijdelijke verblijfplaatsen worden door een ter zake kundige opgehangen in overleg met de opdrachtgever.
- *Ongeschikt maken werkgebied* - Voorafgaand aan de sloop worden de huidige verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis ongeschikt gemaakt. De gebouwen 6, 14 en 16 (figuur 1) worden ongeschikt gemaakt door het interne microklimaat te beïnvloeden door het creëren van tocht. Tocht wordt gecreëerd door onder andere de dakbedekking te verwijderen, de spouwmuren open te leggen door middel van gaten en de beplatingen van de dakranden te verwijderen. De werkzaamheden worden uitgevoerd met zorgvuldigheid om te voorkomen dat tijdens deze voorzorgsmaatregelen vleermuizen gedood of verwond worden. Het ongeschikt maken van de vleermuisverblijfplaatsen worden uitgevoerd bij gunstige weeromstandigheden, bij avondtemperaturen van meer 10 °C. Na een wachtperiode van 3 tot 5 dagen kunnen vervolgens de gebouwen gesloopt worden. Bovenstaande maatregelen dienen uitgevoerd te worden in de periode augustus - oktober.
- *Werken buiten kwetsbare perioden* - Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van gewone dwergvleermuis. Werkzaamheden worden opgestart in het najaar, in de periode augustus – oktober, of voorjaar, in de periode maart – april. Dit betekent dat in deze periode de panden ongeschikt gemaakt dienen te worden. De sloop kan dan vervolgens in de winter plaats vinden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode waarin gewerkt en gestart wordt, wordt bepaald door de begeleidende ecooloog.
- *In één richting werken* - Tijdens de werkzaamheden wordt één richting op gewerkt, zodat mogelijk aanwezige dieren de kans krijgen om te vluchten.

Nieuwbouw panden

Aandachtssoort: gewone dwergvleermuis

- *Realisatie permanente verblijfplaatsen* - In de nieuw te bouwen panden dienen minimaal 12 permanente verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuizen te

worden gerealiseerd door op minimaal 3 meter hoogte open stootvoegen van 15 mm breed aan te brengen die toegang bieden tot vorstvrije ruimten met vergelijkbaar materiaaltype en volume als de oorspronkelijke verblijfplaats. Deze permanente verblijfplaatsen dienen geschikt te zijn als paar-, zomer- en winterverblijfplaats, verschillende microklimaten aan te bieden en een locatie te hebben die gelijk of beter is als de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte, aanliegroute en vrije aanliegruimte en vrij te zijn van licht en verstoring.

- *Begeleiding ecoloog* - Werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. De definitieve locaties van de permanente verblijfplaatsen dienen bepaald te worden in overleg met een ter zake kundige.

Afdammen, dempen en vergraven van watergangen

Aandachtssoorten: vissen, amfibieën en ringslang

- *Uitvoering in geschikte periode* - Werkzaamheden aan de watergangen worden in beginsel uitgevoerd in de periode tussen 15 juli en 1 november, dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en voor de winterrust van vissen, amfibieën en reptielen.
- *Geen werkzaamheden bij ijs* - Werkzaamheden in het natte profiel dienen niet uitgevoerd te worden als er ijs op het water ligt. Ook bij warme dagen dienen geen werkzaamheden uitgevoerd te worden. Hierbij kan aangehouden worden dat de luchttemperatuur boven het vriespunt moet liggen en er mag geen ijs aanwezig zijn in de watergang. De watertemperatuur moet beneden de 25 °C liggen.
- *Maaien* - Oevervegetatie wordt voorafgaand aan de werkzaamheden gemaaid, waardoor vissen, amfibieën en mogelijke ringslangen zich elders gaan ophouden.
- *Wegvangen vis* - Bij het leegpompen van de watergang worden vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders uitgezet.
- *In één richting werken* - Tijdens de werkzaamheden wordt één richting op gewerkt, zodat mogelijk aanwezige dieren de kans krijgen om te vluchten.

Vergraven oevers

Aandachtssoorten: rietorchis, ringslang

- *Markeren rietorchis* - Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de te verplaatsen rietorchissen (figuur 2), en evt. brede wespenorchis, tijdens de bloeiperiode in het veld gemarkeerd te worden met behulp van piketpaaltjes. Rietorchis bloeit in mei - juli.
- *Verplaatsen rietorchis* - De rietorchis is het meest kwetsbaar als ze bloeien en verplaatsing dient dan ook buiten deze bloeiperiode uitgevoerd te worden. Rietorchis dient verplaatst te worden in de minst kwetsbare periode, na de zaadzetting, maar voor de winterrust zodat individuen nog herkenbaar zijn. Rietorchis vormt zaad dat in de maanden juli - september welke via de wind wordt verspreid. Rietorchis kan dan ook het beste verplaatst worden in de periode eind augustus - september.

- *Rietorchis uitsteken* - De planten dienen uitgestoken te worden met een ruime hoeveelheid grond, zodat wortels niet beschadigd worden. De planten dienen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden direct in een gunstig en soortgelijk biotoop teruggeplaatst te worden.
- *Terugplaatsen in geschikt biotoop* - De nieuwe groeilocatie moet voldoen aan de habitateisen van de betreffende soort. De kenmerken van de nieuwe locatie moeten zoveel mogelijk overeenkomen met die van de oorspronkelijke groeilocatie en, indien noodzakelijk, in hetzelfde watersysteem liggen.
- *Begeleiding ecooloog* - Werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de betreffende soort.

Konijnenburchten

Aandachtssoort: konijn

- *Uitvoering in geschikte periode* - In het gebied zijn veel konijnen en burchten aanwezig. Bij de werkzaamheden dient hiermee rekening gehouden te worden, voornamelijk tijdens de voortplantingsperiode. Bij voorkeur zelfs niet te werken in deze periode rondom de burchten. De meeste jongen van konijnen worden geboren tussen februari en augustus. Afhankelijk van het voedselaanbod en de weersomstandigheden kunnen ook jaarrond konijnen geboren worden.
- *Verjagen konijnen* - Voordat burchten worden vernietigd dienen aanwezige konijnen verjaagd te worden. Dit kan door voorafgaand aan de werkzaamheden de konijnenburchten voorzichtig te ontgraven of konijnen te verjagen door middel van fretteren.

Aandachtssoorten

Rietorchis - 20 tot 60 cm hoog.

Gewone dwergvleermuis - 3,5 - 8 gram, 18 - 24 cm spanwijdte en 3,5 tot 5 cm lang.

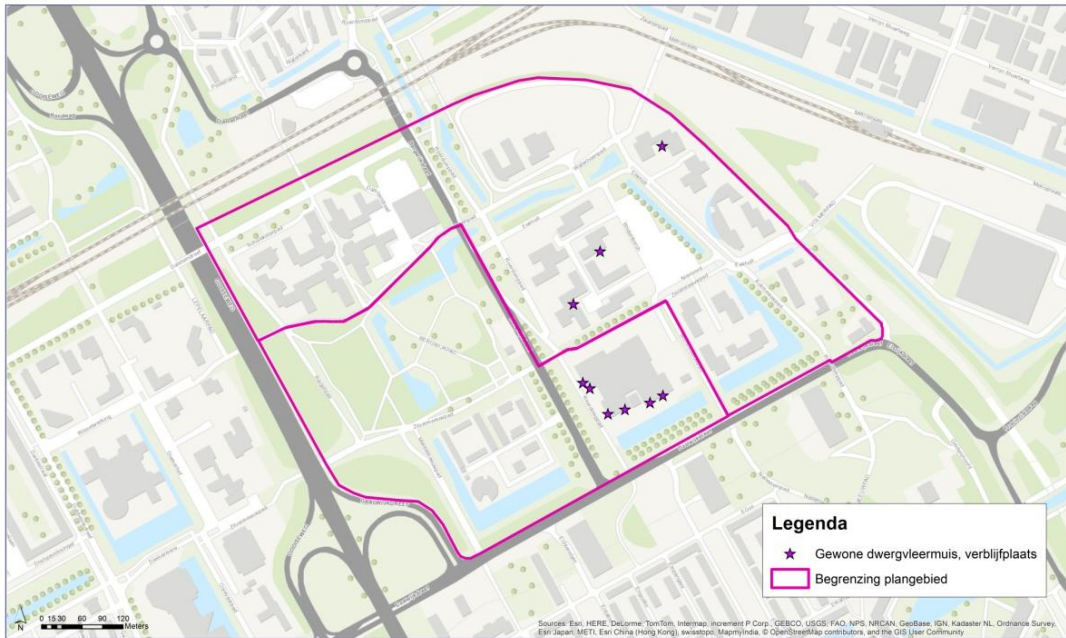

Ringslang - tot 1 meter 40 lang.

Kaarten

Bergwijckpark Diemen

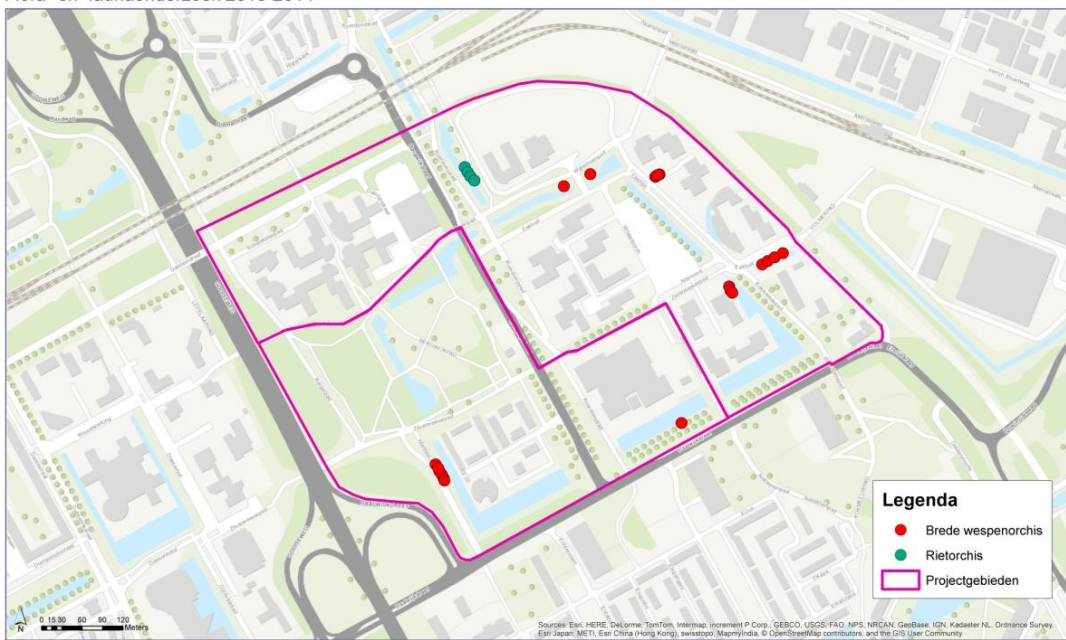
Vleermuisonderzoek 2013-2014

Locatie verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Bergwijckpark Diemen

Flora- en faunaonderzoek 2013-2014

Standplaatsen rietorchis